

ἀπόνηρος ἐπίθ. ΓΞενοπ. Κατήφ. 334 ΓΒλαχογιάνν.

Τὰ παληκάρ. 51 ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωή² 153

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀπόνηρος.

Ἀπονήρευτος 1, ὁ ἰδ.: Ἦταν τόσο ἀθῶος καὶ ἀπόνηρος ποῦ κατατιοῦσε ἀπίστευτο ΓΞενόπ. ἔνθ' ἄν. Ἡ μιλιὰ του ἀντηχοῦσε καθαρή καὶ ἀπόνηρη μέσ' ἔς τὸ σκοτάδι ΓΒλαχογιάνν. ἔνθ' ἄν. — Ποίημ.

Ὁρέχτηκες, ὦ ἀπόνηρη, τὸ μαγεμένο ρόδι ΚΠαλαμ. ἔνθ' ἄν.

ἀπονηδιδῶ Πόντ. (Κερασ.) ἀπονηδιδῶ Πόντ. (Κερασ.) ἐμδονεδιδῶ Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀπονήστις.

1) Κρεοφαγῶ τὴν τελευταίαν ἡμέραν πρὸ τῆς νηστείας Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) Συνών. ἀποκρεῦω 1, ἀποκρεῶνω 1. β) Τρώγω τι ὥσει διὰ τελευταίαν φορὰν ἢ σπάνιον τι καὶ ἐπιθυμητὸν Πόντ. (Κοτύωρ.) Καὶ μετβ. δίδω εἰς τινα νὰ φάγῃ τι σπάνιον καὶ ἐπιθυμητὸν Πόντ. (Κοτύωρ.): Ἀς εἶσαι καλά, ἐμδονεδιδῶ με. 2) Παύω νὰ νηστεύω ληξάσης τῆς νηστείας Πόντ. (Κερασ.) Συνών. ἀπονηστεύω, ἀπονησιζῶ.

ἀπονηδιδῶμαι τό, Πόντ. (Κερασ.) ἀπονηδιδῶμαι Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπονηδιδῶ.

Λήξις τῆς νηστείας.

ἀπονηστεύω σύνηθ.

Τὸ μεσν. ἀπονηστεύω.

Ἀπονηδιδῶ 2, ὁ ἰδ.: Ὅσο ν' ἀπονηστεύωμε ἔχομε καιρὸ ἀκόμα.

ἀπονήστις ἡ, Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κάμπος Λακων. Μάν. κ.ά.) ἐμδονεδιδῶ Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) ἐμδονεδιδῶ Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπονησιζῶ.

1) Ἡ προηγουμένη ἡμέρα τῆς περιόδου τῶν νηστειῶν, ἡ Ἀπόκρεως ἔνθ' ἄν.: Μικρὴ ἀπονήστις (ἡ πρὸ τῆς νηστείας τῶν Χριστουγέννων Ἀπόκρεως) Λακων. Μεγάλῃ ἀπονήστις (ἡ πρὸ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς Ἀπόκρεως) αὐτόθ. || Φρ. Θυμῶντας ὁ παππᾶς τὸ τρίμερο κακὴ ἀπονήστις κάνει (ὅτι ὁ ἱερεὺς ἠναγκασμένος νὰ ὑποβληθῇ εἰς τριήμερον νηστείαν ἀπὸ τῆς καθαρᾶς Δευτέρας μέχρι τῆς Τετάρτης δὲν αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν ἐκ τῆς πλουσίας τραπέζης τῶν Ἀπόκρεων) Λακων. 2) Ἡ μετὰ τὰς Ἀπόκρεως περίοδος τῶν νηστειῶν, ἡ Τεσσαρακοστὴ Πελοπν. (Καλάβρυτ.): Καλὴ ἀπονήστις, καλὴ Λαμπρὴ.

ἀπονησιζῶ Πελοπν. (Κάμπος Λακων. Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἀπονησιζομαι.

Ἀπονηδιδῶ 2, ὁ ἰδ.

ἀπονήστις ἐπίρρ. ἀμάρτ. πενέστις Καππ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἀπονήστις.

Χωρὶς νὰ φάγῃ τίς τι.

ἀπονηστικωμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. πονηστικωμένος Κύπρ.

Μετοχ. τοῦ ἀμάρτ. ρ. ἀπονηστικῶνομαι ὥς καὶ ξενηστικῶνομαι-ξενηστικωμένος.

Ὁ ὅλως νῆστις, πειναλέος: Ἐφερες τὸν πονηστικωμένον νὰ τὸν ταῖσῃς τῷ ἔν ἄφησεν φαεῖν νὰ φάῃ ἄλλος κἀνένας. Ποῦ τὸν ἤφρες τοῦτον τὸν πονηστικωμένον τῷ ἔφερες τον; ἔν-νὰ μᾶς φάῃ τῷ ἔμᾶς τῶν τ' ἄλλονά μας. Συνών. λιμασμένος (ἰδ. λιμάζω).

ἀπονιά ἡ, ἀπονία Πόντ. (Κερασ. κ.ά.) ἀπονία Τσακων. ἀπονίγῃς Πόντ. (Κερασ.) ἀπονιά κοιν. ἀπονιὰ βόρ. ἰδιώμ. ἀπον-νιά Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἀπονός. Πβ. ἀρχ. οὖσ. ἀπονία = ἀποφυγὴ πόνων, ραθυμία, ὀκηρία.

Τὸ νὰ εἶναι τις ἀπονός, ἀναλγησία, ἀσπλαγχνία: Ἀπονιά ποῦ τὴν ἔχει! Ἡ ἀπονιά της δὲ λέγεται! Ἐχει μεγάλη ἀπονιά ἔς τὰ παιδιὰ της κοιν. || Ἀσμ.

Κερά μ', ἀγελοκάμωτη, κορμάκι ζαχαρένιο, γιάδα βυστᾶς τέθροια ἀπονιά ἔς ἐμένα τὸ γραμμένο Κρήτ. Συνών. ἀλγυσιά 2, ἀλγυπιά, ἀπονισιά, ἀπονισιά, ἀπονισιά, ἀπονισιά.

ἀπονιάρης ἐπίθ. Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀπονιά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ιάρης.

Ἀνάλητος, ἀσπλαγχνος, σκληρός: Ἀσμ.

Κ' ἕνας κυνηγᾶς | σκύλλος ἀπονιάρης

τοίμαζε σαῖτα | νὰ τὴν σαῖτένη.

Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀπόνετος 1.

ἀπονίβω πολλαχ. ἀπονίβω Εὐβ. (Κονίστρ. κ.ά.) Μέσ. ἀπονίβωμαι Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. ρ. ἀπονίπτω. Πβ. Πολυδ. 6,92 «νίψασθαι μὲν τὸ πρὸ τῆς τροφῆς, ἀπονίψασθαι δὲ τὸ μετὰ τὴν τροφήν».

1) Νίπτω ἐντελῶς, τελειώνω τὸ νίψιμον πολλαχ.: Εἶδα κ' ἔπαθα ν' ἀπονίψω τὸ παιδί. Περίμενε ν' ἀπονίψω κ' ἔρχομαι πολλαχ. Ἐγὼ νίβομαι καὶ ἀπονίβομαι, ἂν τὴ θέλῃ, ἃς τὴν πάρη ΚΠαλαμ. Θάνατ. παλληκ. 40. || Φρ. Νίψ'κα καὶ ἀπονίψ'κα (τίποτε δὲν ἔχω νὰ ἐλπίζω) Στερελλ. (Ἀκαρν.) Φάγε καὶ ἀπονίψον (ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἔχει νὰ ἐλπίζῃ) Ἡπ.

2) Μέσ. νίπτομαι ὀλίγον, νίπτω τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων μου Πόντ. (Τραπ.)

ἀπόνιμμα τό, Ἡπ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Βυτίν.) — Λεξ. Αἰν. ἀπόνιμμα Λέσβ.

Τὸ μεταγν. οὖσ. ἀπόνιμμα.

1) Τὸ ἐκ τῆς ἀπονίψεως τοῦ σώματος ἀκάθαρτον ὕδωρ Ἡπ. Κεφαλλ. — Λεξ. Αἰν.: Εἶναι τ' ἀπόνιμματα τῆς τσοῦπρας μου Ἡπ. Συνών. ἀπονιψίδι 1, ἀπονιψοῦδι.

2) Τὸ ὕδωρ διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ἱερουργήσας ἱερεὺς ἐπλυνε τὰς χεῖρας μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας Κεφαλλ. Πελοπν. (Βυτίν.) Συνών. ἀπόνιψι, ἀπονιψίδι 2, ἀπονίψιμον, ἀπόπλυμα. 3) Τὸ ὕδωρ δι' οὗ πλύνεται τὸ ἅγιον ποτήριον μετὰ τὴν λῆξιν τῆς λειτουργίας Λέσβ. Συνών. ἀπομύρωμα.

Πβ. ἀποκαντήλιστα.

ἀπόνιψι ἡ, ἀμάρτ. ἀπόν'ψ' Λέσβ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὖσ. ἀπόνιψις.

Ἀπόνιμμα 2.

ἀπονιψιά ἡ, ἀμάρτ. ἀπον'ψιά Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀπόνιψι καὶ τῆς καταλ.-ιά.

Τὸ τέλος τῆς νίψεως, τῆς πλύσεως.

ἀπονιψίδι τό, Ζάκ. Πελοπν. (Λακων. Λάστ. Μάν. Μεσσ.) Τσακων. ἀπον'ψιδ' Θράκ. (Αἰν. Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀπόνιψι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ίδι.

1) Ἀπόνιμμα 1, ὁ ἰδ., Ζάκ. Πελοπν. (Λακων. Λάστ. Μάν. Μεσσ.) Τσακων.: Νίβω τὰ χέρια μου καὶ τὰ ταῖζω τ' ἀπονιψίδι τῶν χειρῶν μου Μεσσ. || Παροιμ. Τ' ἀνιψίδι εἶναι ἀπονιψίδι (ὅτι οἱ ἀνεψιοὶ δὲν ὑπολογίζονται ὡς συγγενεῖς) Ζάκ. Τὰ προγόγια εἶν' περόγια, τ' ἀνιψίδι ἀπονιψίδι (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Λάστ. 2) Ἀπόνιμμα 2, ὁ ἰδ., Θράκ.

(Αἰν. Μάδυτ.) Πελοπν. (Λακων. Μάν.): "Οδες ἓνα παιδί εἶναι κακά, τὸ ποτίζουσε ἀπονιψίδα γὰρ νὰ γένη καλὰ Μάν.

ἀπονίψιμον τό, ἀμάρτ. ἀπονίψιμον Πόντ. (Ἰνέπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπονίβω.

Ἀπόνιμμα 2, δ ἰδ.

ἀπονιψούδι τό, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. ἀπόνιψι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι.

Ἀπόνιμμα 1, δ ἰδ.

ἀπονοημένος ἐπίθ. Πελοπν. (Κορινθ. κ.ά.) ἀποηνομένος Πελοπν. (Βυτίν.) ἀποηνομένος Πελοπν. (Κλουτσινοχ.)

Ἐκ τῆς ἀρχ. μετοχ. ἀπονενοημένος τοῦ ρ. ἀπονοοῦμαι. Ὁ τύπ. ἀποηνομένος κατὰ μετάθεσιν τοῦ φθόγγου η ἀσυνιζήτως ἐκφερομένου.

Ἀφρων, ἀνόητος, μωρὸς ἐνθ' ἀν.: Τί κάθεσ' ἔτοι ἀποηνομένος; Κλουτσινοχ. Γὰρ δὲς τὴν κατάντια του, γυρίζει σὰν ἀπονοημένος Κορινθ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Δημοσθ. 1063,7 «εὐ οἶδ' ὅτι οὐδεὶς οὕτω τολμηρὸς ἔσται οὐδ' ἀπονενοημένος ἄνθρωπος». Συνών. ἀπονήρευτος 2.

ἀπονοιάζομαι ἀμάρτ. ἀπηνοιάζομαι Πελοπν.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀπόνοια.

Χάνω τὸν νοῦν μου, ζαλίζομαι: Τοῦ κοπάνισα μιὰ μὲ τὴν πέτρα κι ἀπηνοιάστηκε.

ἀπονοικοκύρις ὁ, Ἰων. (Κρήν.) Χίος Ἠθλ. ἀπονοικοκυρὰ Ἰων. (Κρήν.) Πόντ. (Οἶν.) Χίος ἀπονύκουτσαρὰ Λέσβ. (Πάμφιλ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. νοικοκύρις.

1) Ὁ μὴ καλὸς νοικοκύρις ὁ ὁποῖος δὲν τηρεῖ οἰκονομίαν καὶ τάξιν ἐν τῷ οἴκῳ του ἐνθ' ἀν.: Τὰ παιδιὰ σὲ κάνουνε ἀπονοικοκύρι Κρήν. Ναικα ἀπονύκουτσαρὰ Πάμφιλ.

2) Ὁ πρῶην νοικοκύρις, ὁ μὴ ὢν πλέον κύριος, κτήτωρ τινος Χίος: Ἀπονοικοκύρι θὰ μὲ κάμης; (θὰ μὲ ἀποξενώσης ἀπὸ τὸ κτήμά μου;)

ἀπονοικοκυροσύνη ἡ, Κωνπλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀπονοικοκύρις καὶ τῆς καταλ. -οσύνη.

Ἐλλειψις νοικοκυροσύνης, ἔλλειψις τάξεως καὶ οἰκονομίας ἐν τῷ οἴκῳ.

ἀπονωιώθω ΓΨυχάρ. Ὀνειρ. Γιαννίρ. 453

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. νοιώθω.

Ἐννοῶ καλῶς, ἀντιλαμβάνομαι: Τὰ βάσανά της τ' ἀπονωιώθες ἀπὸ τὰ τραγούδια.

ἀπονος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀπονους βόρ. ἰδιώμ. Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀπονε Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀπονος.

1) Ὁ μὴ πονῶν, ὁ μὴ λυπούμενος, ἀνάληγτος, ἀσπλαγχνος, ἀστοργος κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Ἀπονος ἄνθρωπος - ἀδερφὸς - πατέρας κττ. Ἀπονη ἀδερφή - γυναῖκα - μάνα - ψυχὴ κττ. Ἀπονο παιδί κοιν. Ἀπονον καρδίαν ἔδει Κερασ. Ντ' ἀπονος εἶσαι! λιθάρ' καρδίαν εἶς! (ἔχεις) Χαλδ. || Ἀσμ.

Εἶσαι σκληρὴ καὶ ἀπονη, κρῖμα 'ς τὴν ὁμορφιά σου, σὲ τέθιοιο ὁμορφο κορμὶ νὰ βρίσκει' ἡ καρδιά σου

Κρήτ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀπόνετος 1. 2) Ὁ μὴ προξενῶν πόνον, ἄλγος Πόντ. (Κερασ.): Ἀπονον πρέσμαν. Συνών. ἀπόνετος 2.

ἀπονότι τό, Θήρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. νότος. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. ἀποβόρι.

Ὁ ἀπὸ νότου πνέων ἄνεμος.

ἀπονοτιζω Θήρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. νοτιζω.

Κατὰ γ' ἐνικ. πρόσωπ., πνέει ἄνεμος ἀπὸ νότου.

ἀπονοῦμαι Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπονος. Πβ. καὶ τὸ παρ' Ἡσυχ. ἀπονεῖν ἐν λ. ἀωδυνεῖν. Ἡ λ. καὶ ἐν Ἑρωτοκρ. Δ 715 (ἐκδ. ΣΞανθοῦ.)

Εἶμαι ἀπονος, μνησικακῶ κατὰ τινος, μισῶ τινα: Ἐγὼ τ' ἀπονοῦμαι, γιὰτὶ μοῦ 'χει μεγάλο ζαράρι καωμένο (ζαράρι = βλάβη). Ἀπονοῦμαι σου, ὅ,τι νὰ σὲ πιάσω, δὰ βγάλω λουρίδες ἀπὸ τὴν ράχι σου. Μὰ γιάδα μ' ἀπονᾶσαι; εἶδα σοῦ 'καμα; Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἑρωτοκρ. ἐνθ' ἀν. «'ς τὸ ριζικὸν ἐμάχετο, τῇ μοῖρας ἀπονᾶται».

ἀπονοῦς ἐπίρρ. ΣΖαμπελ. Ἀσμ. δημοτ. 723

Ἐκ τῆς φρ. ἀπό νοῦ.

Μετὰ γεν. τῆς προσωπ. ἀντωνυμίας, ἐξ ἀντιλήψεώς μου, αὐτομάτως, ἀμέσως: Ἀσμ.

Ὁ μαῦρός μου χλιμίντρισε, ράισε τὸ σπαθὶ μου, κ' ἐγ' ἀπονοῦς μου τὸ 'νοιῶσα, παντρεύουν τὴν καλὴ μου.

ἀπονοψυχιὰ ἡ, ἐνιαχ. ἀπονουψ'χιὰ Σάμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπονόψυχος.

Ἐλλειψις συμπαθείας, εὐσπλαγχνίας, ἀσπλαγχνίας, ἀναλγησία, σκληρότης: Τοῦ χειρότιο' ἀπ' ὅλα τὰ πράματα εἶναι ἡ ἀχαρ'στία κ' ἡ ἀπονουψ'χιὰ Σαμ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀπονιὰ.

ἀπονόψυχος ἐπίθ. ἐνιαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπονος καὶ τοῦ οὐσ. ψυχή.

Ὁ μὴ συμπαθῶν, ἀσπλαγχνος, ἀνάληγτος, σκληρὸς ἐνιαχ.: Ἐσὺ δὲ δοנוψυχᾶσαι κάνεί, εἰς' ἀπονόψυχος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀπόνετος 1.

ἀποντηρειέμαι Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. ντηρειέμαι, δι' ὃ ἰδ. ἐν τηρῶ.

Διστάζω, συστέλλομαι, ἐντρέπομαι πολὺ: Ἐντηρειέμαι κι ἀποντηρειέμαι νὰ τὸν ἰδῶ.

ἀποντροπιάζω ἀμάρτ. ἀπεντροπάζω Πόντ. (Κερασ.)

Μέσ. ἀπεντροπᾶσκουμαι Πόντ. (Χαλδ.) ἀπεντροπᾶγουμαι Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. ντροπιάζω.

1) Κάμνω τινὰ νὰ μὴ αἰσχυνηθῇ, διαφυλάττω τινὰ ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῆς αἰσχύνης Πόντ. (Κερασ.): Ὁσήμερον εἶχαμ' ἀφόραχα ξένον 'ς σὸ τραπέζιν ἐμονν' ἄς ἐν' καλὰ ὃ δεῖνα ποῦ ἐπεντροπᾶξε με (δηλονότι ἀποστείλας μοι τὰ ἀναγκαῖα ἐδέσματα). 2) Μέσ. ἀποβάλλω τὴν ἐντροπήν, τὸν δισταγμὸν, ἀναλαμβάνω θάρρος, ἀποτολμῶ Πόντ. (Χαλδ.): Ἡ κόρ' ἐπεντροπᾶεν κ' εἶπεν ἄταν ἕναν ἄδκεμον λόγον. Συνών. ἀποδιαντρέπω 1, ἀποντροπίζω.

ἀποντρόπιασμα τό, ἀμάρτ. ἀποντρόπᾶσμαν Πόντ.

(Κερασ. Χαλδ.) ἀποντρόπᾶγμαν Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποντροπιάζω.

Ἀποβολὴ τῆς ἐντροπῆς, τοῦ δισταγμοῦ, θάρρος. Συνών. ἀποντρόπισμαν.

ἀποντροπίζω Πόντ. (Κρώμν. Τραπ.) ἀπεντροπίζω

Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. ντροπή.

Ἀποντροπιάζω 2, ὃ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Ἐπεντρόπ'σα κ' ἐφράλαφσα τον παράδες Κρώμν. || Ἀσμ.

Ἐναν κορ' τσόπον ἀγαπῶ σουμὰ 'ς τὴν γειτονίαν

κ' ἐντρέπομαι νὰ λέγ' ἄτεν, κορ' τσόπον ἀγαπῶ σε,

κι ἄτε 'πεντρόπ'σεν κ' εἶπε με, παιδόπον, ἀγαπῶ σε

Χαλδ.

